

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

A Development Internal Supervision Model Base on Need of Internal supervision system development in Koklamphan Wittaya School on Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

นันทยา ทองหล่อ*

Nanthiya Thonglor

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน (2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน และ (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความต้องการจำเป็น และแบบบันทึกผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผลการศึกษาศึกษาของครูที่ 1 การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และฐานข้อมูลของโรงเรียน และระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ ฐานข้อมูลของโรงเรียน และการอภิปรายกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ในระยะที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และสภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าโรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน ในระยะที่ 2 ได้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ADVICE MODEL ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา (2) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ (3) การสร้างคุณค่า (4) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย (5) การตรวจสอบ และ (6) การเผยแพร่ และในระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน คือ โรงเรียนประสบความสำเร็จในการนิเทศภายในโรงเรียนจนเป็นแบบอย่างได้ผลที่เกิดขึ้นกับครู คือ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน “โรงเรียนน่าอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ”

คำสำคัญ : นิเทศภายใน/ ความต้องการจำเป็น/ การพัฒนารูปแบบ

* ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนโคกลำพานวิทยา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
School director, Koklamphan Wittaya School, Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

Abstract

The objectives of this research were (1) to assess the need for the development of a supervisory system within a school, (2) to develop an internal supervision model, and (3) to study the effect of the use of an internal supervision model as needed for development of the Supervision system within Koklamphan Wittaya School, Lopburi Primary Educational Service Area District Office 1. The research population consisted of executives, teachers and the educational institute committee consisted of 20 people. The tools used in the research were the needs assessment form. and a record form for using the form of supervision within the school. Data collection was divided into three phases: Phase 1, Needs Assessment. data were collected by using questionnaires, Phase 2, the development of supervision models within schools, data were collected using the results of the Phase I study, document studies, observations, interviews, and school databases, and Phase III, results of the internal supervision model, data were collected using documented study methods, observations, interviews, school databases, and group discussion. The statistics used to analyze the data consisted of averages, standard deviation, and content analysis. The results showed that in the Phase I, the overall necessity assessment results were at a low level, and the expected condition of the school supervision as a whole was at the highest level. It can be concluded that Koklamphan Wittaya School has a necessary need to develop a supervision system within the school. In the Phase II, the ADVICE MODEL model of school supervision consists of (1) Analysis of the state and context of the school (2) Design and planning of supervision (3) Value creation (4) Improvement and building Network (5) Checking and (6) Expanding. And in the Phase III, the results of using the supervision model within the school found that the result of the school is that the school is successful in supervising the school until it can be a role model. The result for teachers is that teachers can manage learning with quality. And the result that the students have is that the students have quality according to the learning standards which is in line with the school's philosophy "Good school, good teachers, quality students".

Key words: Internal Supervision/ Need A Development/ Model

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถยืนหยัดได้อย่างสง่างามในประชาคมโลก การวางรากฐานของระบบการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษามีคุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคนในอนาคตให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีอาชีพที่มั่นคง กอปรด้วยสมรรถนะที่สามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 108) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งในการพัฒนา คือ การนิเทศซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา (กรองทอง จิรเดชกุล, 2550: 3)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัญหาที่สำคัญคือ การขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา และสภาพปัญหาทางด้านการส่งเสริมสนับสนุน และการให้ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะระบบนิเทศการศึกษาจะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนดียิ่งขึ้น ระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการนิเทศการศึกษาที่จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จได้มากและรวดเร็ว การพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญของการจัดให้มีระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น เพราะถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา (สุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์, 2551: 143)

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา การทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (วัชร เล่าเรียนดี, 2556: 27) ซึ่ง เดมมิง (Deming Mycoted, 2004: 4) ได้กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพโดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร ทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ

แฮร์ริส (Harris, 1985: 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การนำสู่การปฏิบัติ 4) การควบคุม และ 5) ขั้นการประเมินผล และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อดุลย์ วงศ์กอม (Wongkorm, 2552: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา

โรงเรียนโคกลำพานวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลโคกลำพาน อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จัดการศึกษาระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดการศึกษายึดถือแนวนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาไว้อย่างมีทิศทางตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “จัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน สืบสานวัฒนธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี ชุมชนมีส่วนร่วม” ซึ่งในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมมีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และปัจจุบันการสื่อสารสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีช่องทางในการเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติแล้ว ยังพบว่า มีบางกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือบางชั้นเรียนยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่ามาตรฐานหรือค่าเฉลี่ยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง

จากสภาพและความต้องการข้างต้น โรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีทิศทางในการบริหารจัดการศึกษา โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมปรับปรุงพัฒนาในรูปแบบการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระบบนิเทศภายในเป็นรูปแบบการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สำคัญ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในให้เป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบของวงจรเดมมิ่งร่วมกับการคิดสร้างสรรค์กระบวนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทของครูและนักเรียน เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่าประเด็นใดมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาจากผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในตามความต้องการจำเป็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดรูปแบบที่เป็นต้นแบบและได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงประเด็น สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการ พัฒนาระบบนิเทศภายใน เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิชาการอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้และคุณภาพของ ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ โรงเรียนนำอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียน โคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (Need Assessment)

1.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

1.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา โดยกำหนดรูปแบบการประเมินเป็นแบบตอบสนองแบบคู่ คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีการดำเนินการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 การหาคุณภาพของแบบประเมินความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยนำแบบประเมินความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาสาระการประเมิน (Content Validity) จำนวน 5 คน และนำผล การตรวจสอบความตรงของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของการวัด (IOC) โดยพิจารณาประเด็นและข้อคำถามการประเมินที่มีค่ามากกว่า 0.8 เป็นข้อคำถามในการประเมิน ผลการหา ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่า 1.00

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1.4.1 ดำเนินการจัดการประชุมคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 (10 พฤษภาคม 2563)

1.4.2 นำแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยาให้กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู จำนวน 20 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ประเมินระบบการนิเทศในสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน ของโรงเรียน โดยได้รับแบบประเมินกลับมาครบถ้วนทุกฉบับ

1.4.3 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่คาดหวังของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.5.2 ผลต่าง (Gap) ของค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบันของการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผลต่างตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังในการนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยา ประเมินความต้องการจำเป็น จากการให้ข้อมูลของครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็นที่ต้องพิจารณาทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้ตอบ เพื่อนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาวิเคราะห์ผลต่างหรือช่องว่าง (GAP) ที่เป็นการต้องการจำเป็น

2) จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยา พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ก่อนหลังของประเด็นที่เป็นความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ โดยพิจารณาจากค่าผลต่างหรือช่องว่าง (GAP) ที่เป็นการต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย มีข้อใดบ้างที่มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.01 ขึ้นไป ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ ควรได้รับการแก้ไขให้เสร็จภายใน 2 ปี และนำมาพิจารณาเป็น แนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในของโรงเรียน โดยพิจารณาจากผลต่างของการประเมินสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบัน

ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำไปสู่รูปแบบของการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นที่พัฒนาขึ้นดังนี้

ตาราง 1 ความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกล่าพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

รูปแบบการนิเทศภายในตาม ความต้องการจำเป็นที่พัฒนาขึ้น	ที่มาของขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศภายใน
ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพและ บริบทของสถานศึกษา (Analysis of the state and context of the school: A)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 3 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียน ข้อ 7 เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 9 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดง ความสามารถอย่างเต็มที่
ขั้นที่ 2 การออกแบบและการวางแผนการนิเทศ (Design and planning of supervision: D)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 2 กำหนดนโยบายของการนิเทศในโรงเรียน ข้อ 3 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน
ขั้นที่ 3 การสร้างคุณค่า (Value creation: V)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและ หลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา ข้อ 5 กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชย ในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น
ขั้นที่ 4 การยกระดับและ การสร้างเครือข่าย(Improvement and building Network: I)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 6 ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ข้อ 9 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดง ความสามารถอย่างเต็มที่ ข้อ 4 สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์
ขั้นที่ 5 การตรวจสอบ (Checking)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 10 ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ขั้นที่ 6 การเผยแพร่ (Expanding: E)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่อง ชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

2.2 ระดมความคิดในการหาแนวทางในการพัฒนาระบบนิเทศภายในแต่ละประเด็น
พิจารณาให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจรเดมมิ่ง

2.3 กำหนดกระบวนการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบตามวงจรเดมมิ่ง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แผนการดำเนินการนิเทศภายใน

2.4 กำหนดรูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ตามกระบวนการที่ร่วมการระดมความคิด

2.5 นำเสนอกระบวนการดำเนินการนิเทศภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาเห็นชอบเพื่อการดำเนินการในปีการศึกษา 2563

2.6 นำรูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ไปใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการที่กำหนดไว้ตลอดปีการศึกษา 2563

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่

3.1 การศึกษาเอกสาร (Document Review)

3.2 การสังเกตการสอน (Observation)

3.3 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน (Archival Data) ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ (Course outline) ผลการตรวจและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (Course evaluation) ฐานข้อมูลระดับผลการเรียนของนักเรียน (Student grades) รายงานผลการใช้หลักสูตรรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ปีการศึกษา 2564 (Past curriculum reports) และรายงานการนิเทศภายในโรงเรียน ฯลฯ

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation) จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตการสอน และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา

ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			ผลต่าง (Need)	
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	GAP	ลำดับ
1. กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน	2.75	0.44	ปานกลาง	4.30	0.47	มาก	1.55	10
2. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา	2.15	0.75	น้อย	4.60	0.50	มากที่สุด	2.45	3
3. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	2.30	0.65	น้อย	4.85	0.36	มากที่สุด	2.55	2
4. สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์	2.75	0.72	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด	1.90	6
5. กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ	2.80	0.62	ปานกลาง	4.75	0.44	มากที่สุด	1.95	4
6. ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา	2.05	0.60	น้อย	4.80	0.41	มากที่สุด	2.75	1
7. เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	3.05	0.69	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด	1.95	4
8. สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้เห็นแก่บุคคลอื่น	2.90	0.64	ปานกลาง	4.45	0.51	มาก	1.55	9
9. แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	3.00	0.64	ปานกลาง	4.70	0.47	มากที่สุด	1.7	7
10. ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	3.20	0.61	ปานกลาง	4.90	0.31	มากที่สุด	1.7	7
รวม	2.70	0.39	ปานกลาง	4.70	0.21	มากที่สุด	Gap = 2.00	

จากตาราง 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียน
โคกลำพานวิทยา พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ น้อยถึงปานกลาง
2. สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด
3. การจัดลำดับผลต่างของสภาพที่คาดหวังกับสภาพปัจจุบัน พบว่า การนิเทศภายในมีความ
ต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา

ลำดับที่ 2 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ลำดับที่ 3 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครู

มีความต้องการในการพัฒนา

ลำดับที่ 4 กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ

ลำดับที่ 5 เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

ลำดับที่ 6 สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

ลำดับที่ 7 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่

ลำดับที่ 8 ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ลำดับที่ 9 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม
นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

ลำดับที่ 10 กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน

4. เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ
ปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลต่างของ
สภาพที่คาดหวังกับสภาพปัจจุบัน พบว่า มีความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ ควรได้รับการแก้ไขให้เสร็จ
ภายใน 2 ปี

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ
โรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า

2.1 รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis of the state and context of the school (Analysis) การวิเคราะห์
สภาพและบริบทของสถานศึกษา

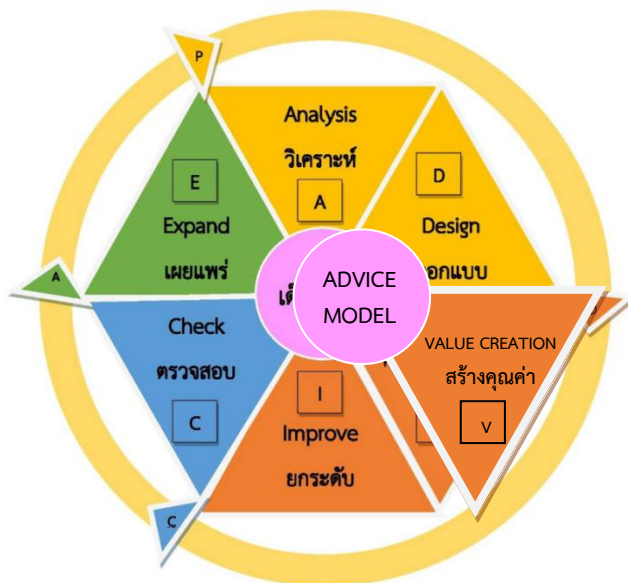
ขั้นที่ 2 Design and planning of supervision (Design) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 4 Improvement and building Network (Improve) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย

ขั้นที่ 5 Checking (Check) การตรวจสอบ

ขั้นที่ 6 Expanding (Expand) การเผยแพร่

ภาพที่ 2 ADVICE MODEL : ระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา

2.2 การขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพและปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา

1.2 วิเคราะห์แผนฯ และนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงแผนระยะยาว

แผนระยะสั้น หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 Design การออกแบบและวางแผนการนิเทศ

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและร่วมประชุมออกแบบการนิเทศภายใน

2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบ วางแผน กำหนดการ กำหนดรูปแบบการนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 1 มองตนเอง ครูประเมินตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งในส่วนของการบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ (การประชุมก่อนเปิดเรียน)

ขั้นที่ 2 เห็นตนเอง ผู้บริหาร/ครูวิชาการร่วมประเมินครูทุกคนในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งในส่วนของการบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ (การประชุมวิชาการทุกเดือน)

ขั้นที่ 3 เข้าใจตนเอง ครูทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและการพัฒนาตนเอง โดยพิจารณาจากผลการประเมินตนเองและผลการประเมินจากกลุ่มงานวิชาการ

ขั้นที่ 4 พัฒนาตนเอง เรียนรู้และพัฒนาทักษะตนเองตามความสามารถและเนื้อหาสาระที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ ผ่านการฝึกอบรม การโค้ชของเพื่อนร่วมกลุ่มสาระ คำแนะนำของผู้บริหาร หรือครูวิชาการ และการศึกษาจากสื่อออนไลน์

ขั้นที่ 4 Improve การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย

4.1 ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบได้แก่

4.1.1 เยี่ยมชั้นเรียน (โดยผู้บริหารสถานศึกษา/ครูวิชาการ/เพื่อนครู)

4.1.2 การสังเกตการสอน (โดยผู้บริหารและเพื่อนครู)

4.1.3 การรายงานผลการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม (หัวหน้ากลุ่มงาน/กิจกรรม)

4.1.4 การนิเทศบูรณาการร่วมกับกิจกรรม PLC (กลุ่ม PLC)

4.1.5 การนิเทศผ่านการประชุมประจำเดือน (รายงานผลการจัดการเรียนการสอน)

4.1.6 การนิเทศออนไลน์ (ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19)

4.2 สร้างกลุ่มเครือข่ายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

4.2.1 กลุ่มวิชาการช่วงชั้น ได้แก่ วิชาการปฐมวัย วิชาการช่วงชั้นที่ 1 วิชาการช่วงชั้นที่ 2 วิชาการช่วงชั้นที่ 3 โดยมีหัวหน้าช่วงชั้นเป็นผู้นำในการพัฒนาและการนิเทศภายในช่วงชั้นตนเอง

4.2.2 กลุ่ม PLC ได้แก่ PLC ปฐมวัยและช่วงชั้นที่ 1, PLC ช่วงชั้นที่ 2, PLC ช่วงชั้นที่ 3, PLC งานวิชาการ และ PLC วิทยฐานะ (เครือข่ายนอกสถานศึกษา) โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้นำในการพัฒนาและการนิเทศภายในกลุ่มตนเอง

ขั้นที่ 5 Check การตรวจสอบ

5.1 ผู้รับการนิเทศ สรุป/รายงานผลการรับการนิเทศ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการตรวจตรวจสอบ ทบทวน และวิเคราะห์ภาพรวมของสถานศึกษา

5.2 ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป ปัญหา/อุปสรรคที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อการพัฒนาปรับปรุงในระยะต่อไป

5.3 กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การนิเทศภายในโดยใช้ ADVICE MODEL มีการกำกับติดตามและประเมินผลทุกระยะของการดำเนินงาน ดังตารางการนิเทศดังนี้

ตาราง 3 ปฏิทินการนิเทศภายใน กำกับติดตามและประเมินผล โดยใช้ ADVICE MODEL

ที่	รายการ	ดำเนินการ	การติดตาม	ผู้นิเทศ/ติดตาม
1	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียน	11-16 พ.ค. 63	11-16 พ.ค. 63	ผู้บริหาร
2	วิเคราะห์แผนฯและนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงแผนระยะยาว แผนระยะสั้น หลักสูตรสถานศึกษา	11-16 ต.ค. 63	11-16 ต.ค. 63	ผู้บริหาร
3	แต่งตั้งคณะกรรมการและร่วมประชุมออกแบบการนิเทศภายใน	16-30 พ.ค. 63	16-30 พ.ค. 63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
4	จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบ วางแผน กำหนดการ กำหนดรูปแบบการนิเทศ	16-30 พ.ค. 63	16-31พ.ค. 63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
5	การสร้างคุณค่า 1. มองตนเอง 2. เห็นตนเอง 3. เข้าใจตนเอง 4. พัฒนาตนเอง	31 พ.ค. 63 1-30 มิ.ย.63 1-30 มิ.ย.63 1 มิ.ย.-10 ต.ค.63	31 พ.ค. 63 1-30 มิ.ย.63 1-30 มิ.ย.63 1มิ.ย.-10 ต.ค.63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
6	ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้วิธีการหลากหลาย รูปแบบได้แก่ 1 เยี่ยมชั้นเรียน 2 การสังเกตการสอน 3 การรายงานผลการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม 4 การนิเทศบูรณาการร่วมกับกิจกรรม PLC 5 การนิเทศผ่านการประชุมประจำเดือน 6 การนิเทศออนไลน์	ทุกเดือน 2 ครั้ง/ภาคเรียน เสร็จกิจกรรม 1 ครั้ง/สัปดาห์ ทุกเดือน ทุกสัปดาห์	1 ครั้ง/ภาคเรียน 2 ครั้ง/ภาคเรียน เสร็จกิจกรรม 1 ครั้ง/เดือน ทุกเดือน ทุกสัปดาห์	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
7	สร้างกลุ่มเครือข่ายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 1. กลุ่มวิชาการช่วงชั้น 2. กลุ่ม PLC	ทุกสัปดาห์ ทุกสัปดาห์	ทุกเดือน ทุกเดือน	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
8	ผู้รับการนิเทศ สรุป/รายงานผลการรับการนิเทศ	สิ้นสุดกิจกรรม	สิ้นสุดกิจกรรม	ผู้บริหาร
9	ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู
10	ครูและผู้บริหารร่วมสังเคราะห์รายงานผล การปฏิบัติงาน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู
11	นำเสนอผลการดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู

ขั้นที่ 6 Expand การเผยแพร่

6.1 ครูและผู้บริหารร่วมสังเคราะห์รายงานผลการปฏิบัติงาน นำเสนอผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รายงานผลการดำเนินงาน ผลการนิเทศ ผลการสังเกตการสอน รายงานผลการพัฒนาบันทึกผลหลังสอน รายงานผลการจัดการเรียนการสอน รายงานการประเมิน ฯลฯ เมื่อดำเนินการกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น

6.2 นำเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่ม line ผู้ปกครอง Facebook โรงเรียนโคกลำพานวิทยา และหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น

1.3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า โรงเรียนน่าอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ ดังนี้

1.3.1 ผลที่เกิดกับโรงเรียน ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาที่มีรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างได้ ประจำปีการศึกษา 2564

1.3.2 ผลที่เกิดกับครู ดังนี้

1) ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามแนว Active learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ครูมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย สามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการสร้างบทเรียน การสร้างสื่อการสอนผ่านกลุ่ม Line, ZOOM, GOOGLE MEET เป็นต้น

1.3.3 ผลที่เกิดกับผู้เรียน ดังนี้

1) นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) ร้อยละ 53.38 ของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาในระดับ 3 ขึ้นไป

1.2) ร้อยละ 70.28 ของนักเรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนระดับดีขึ้นไปในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563

1.3) ร้อยละ 100 ของนักเรียน มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีขึ้นไประดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563

1.4) ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับผ่านขึ้นไป

1.5) ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับผ่านขึ้นไป

1.6) ร้อยละ 100 ของเด็กปฐมวัยมีผลการประเมินพัฒนาการแต่ละด้านในระดับ 3 หรือระดับดี

1.7) ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าระดับชาติ และมีพัฒนาการสูงกว่าปีการศึกษา 2562

1.8) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2563 สูงกว่าปีการศึกษา 2562

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ น้อยถึงปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด และโรงเรียนโคกลำพานวิทยามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน คือ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและ หลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัว อยู่เสมอในด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สนับสนุน ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ ปรากฏแก่บุคคลอื่น กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้รูปแบบ ADVICE MODEL ดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis of the state and context of the school (Analysis) การวิเคราะห์ สภาพและบริบทของสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 Design and planning of supervision (Design) การออกแบบและวางแผน การนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 4 Improvement and building Network (Improve) การยกระดับตนเองและ การสร้างเครือข่าย

ขั้นที่ 5 Checking (Check) การตรวจสอบ

ขั้นที่ 6 Expanding (Expand) การเผยแพร่

3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า โรงเรียนนำอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ ดังนี้

3.1 โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างได้

3.2 ครูวางแผนการและมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย สามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้และตรงตามความต้องการของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

3.3 นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด และโรงเรียนโคกลำพานวิทยามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน 3 ลำดับแรก คือ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการนิเทศภายในมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานไว้และเมื่อวางแผนในการดำเนินการอย่างใด ควรจะดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินการระยะต่อไปสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการนิเทศ และการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินการมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (Urwongse, 2557: 3) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ระบบการนิเทศเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงกลไกหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ องค์ประกอบของระบบการนิเทศ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้าครอบคลุมเกี่ยวกับหลักการนิเทศ บุคลากรการนิเทศ และปัจจัยสนับสนุน 2) กระบวนการนิเทศ 3) ผลผลิตคือ เจตคติความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของครู 4) ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงการนิเทศ และ 5) สภาพแวดล้อมภายนอกของระบบผู้บริหารมีบทบาทการจัดการระบบ

การนิเทศโดยกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศจัดเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามระบบ นอกจากนี้ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศยังพบว่า ต้องมีการกระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ติดตามประเมินผลและพัฒนากิจการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น และกำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌ็องพ็องส์ ทับสุลี (Thapsul, 2559: 387) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผู้นิเทศภายใน สมรรถนะผู้นิเทศภายใน ผู้ได้รับการนิเทศภายใน ทรัพยากรสนับสนุนการนิเทศภายใน สภาพแวดล้อมสนับสนุนการนิเทศภายใน และการจัดการภายในทีมงาน 2) กระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การสร้างทีมงานนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานการวางแผนการนิเทศภายใน ร่วมกันกับทีมงาน การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน การดำเนินการนิเทศภายใน ร่วมกันกับทีมงาน การกำกับติดตามการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน และการประเมินผลการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน 3) ผลผลิต (Output) และ 4) ผลลัพธ์ (Outcome) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความรู้และความสามารถของทีมงานนิเทศภายใน ความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ได้รับการนิเทศภายใน พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ได้รับการนิเทศภายใน และความพึงพอใจในระบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐาน และ 5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรายงานผล และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกคำพานวิทยา มีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้รูปแบบ ADVICE MODEL ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีกระบวนการเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแนวคิดของเดมมิ่ง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เกิดกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา (Analysis) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ (Design) การสร้างคุณค่า (Value Creation) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย (Improve) การตรวจสอบ (Check) และ การเผยแพร่ (Expand) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถ

ปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร จะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนของการนิเทศในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์และตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Harris (1985: 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศ ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการจัดองค์การ 3) ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ 4) ขั้นการควบคุม และ 5) ขั้นการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดุลย์ วงศ์กอม (Wongkorm, 2552: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการนิเทศภายในและปฏิบัติตามแผนการนิเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและร่วมวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้พัฒนาตนเอง จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงาน และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ
4. ดำเนินการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในตามรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการดำเนินการนิเทศภายใน
2. ควรมีการประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อศึกษาความสำเร็จของการดำเนินการในเชิงปริมาณควบคู่กับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาประเด็นที่ส่งผลให้ระบบนิเทศไม่ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร จำกัด.
- เก็จนก เอื้อวงศ์. (2557). **การนิเทศในสถานศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>. สืบค้น ณ วันที่ 30 พฤษภาคม 2563.
- ณัฐพงศ์ ทับสุลิ. (2559). **การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาบริหาร และพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการไค้ช**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อดุลย์ วงศ์ก่อม. (2552). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- Deming in Mycoted. (2004). **Plan Do Check Act (PDCA)** (Online) Available <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php> Harris, 30 May 2020.
- B.M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.